Sosiaali- ja terveysvaliokunta 9.10.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Kati Kallimo, toimialajohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Sosiaalihuollon uudistus ja rahoitus

- Hyvinvointialueilla on vastuu uudistaa palvelurakennetta, vahvistaa varhaista tukea ja sovittaa palveluja yhteen. **Talousarvioesityksen tavoitteet ovat monilta osin perusteltuja, mutta uudistusten toteutettavuus on varmistettava.**
- Rahoituksessa huomioidaan vuodesta 2027 alkaen vain 60 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvusta. **Rahoituslaskelman muutos ei vähennä ihmisten tosiasiallista palvelutarvetta eikä lakisääteistä järjestämisvastuuta.**
- Sosiaalihuoltolain uudistuksen 36 milj. euron, työikäisten palvelujen 10 milj. euron ja lastensuojelunpäivystyssääntöjen 1,5 milj. euron säästöarvioiden toteutuminen on arvioitava suhteessa toimeenpanon aikatauluun**. Asiakkuudet ja tuen tarpeet eivät pääty lain voimaantuloon, eikä kustannus välttämättä poistu, jos tarve siirtyy toiseen palveluun.**

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Sosiaalihuollon uudistus ja rahoitus

- Työikäisten palvelujen uudistuksessa kuntouttava työtoiminta korvautuu uudella toimintakyvyn ja osallisuuden tuen kokonaisuudella. Kuntien työllisyyspalvelujen, hyvinvointialueiden sosiaalihuollon ja Kelan **vastuiden sekä palveluihin ohjautumisen perusteiden on oltava selkeät ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset. Uudistuksen vaikutuksia on seurattava asiakkaiden siirtymien, palveluketjujen ja koko julkisen talouden kustannusten näkökulmasta**. Säästö ei ole todellinen, jos asiakas jää toimijoiden väliin tai tuen tarve siirtyy raskaampiin palveluihin.
- Ikääntyneiden palveluissa teknologian hyödyntämiseen liittyy noin 51 milj. euron rahoitusta vähentävä vaikutus. **Teknologia tuottaa säästöä vasta, kun se vähentää työvaiheita, vapauttaa henkilöstön työpanosta tai ehkäisee raskaampaa palvelutarvetta; sen vaikutus henkilöstömitoitukseen ja valvontaan on määriteltävä kansallisesti yhtenäisesti. Teknologialle itselleen tarvitaan myös kansallisesti yhdenmukaiset periaatteet; millainen teknologia ja millä edellytyksillä sen käyttö voidaan huomioida henkilöstötarvetta vähentävänä**
- Palvelurakenteen keventäminen edellyttää myös varhaisen tuen, sosiaaliohjauksen, kuntoutuksen ja järjestöyhteistyön vahvistamista. **Määräaikainen kehittämisrahoitus ei korvaa pysyvien palvelujen riittävää rahoitusta, eikä alueiden erilaisia lähtökohtia saa sivuuttaa.**
- **Sosiaalihuollon säästöjä tulee arvioida eurojen lisäksi palvelujen saatavuuden, asiakkaiden tilanteen, raskaampien palvelujen käytön ja kokonaiskustannusten perusteella.** Kestävä vaikutus syntyy oikeasta tuesta oikeaan aikaan – ei vastuun tai kustannusten siirtämisestä toimijalta toiselle.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Sosiaalihuolto ja Järjestöjen rahoitus osana valtion vuoden 2027 talousarvioesitystä

- Suurimpia määrärahatarvetta vähentäviä muutoksia v. 2027 talousarvioon ovat sosiaali- ja terveysjärjestöjen STEA-avustusten alentaminen (-50 milj. euroa), jotka on päätetty jo 2026 keväällä. Myönteinen asia on kuitenkin Hyvinvointialueiden koordinoimat sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa toteutettaviin määräaikaisiin kehittämishankkeet, joita parhaillaan valmistellaan (tähän varattu 25m€)
- Järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien kautta toteutettavan ruoka-aputoiminnan vakiintunutta tukea jatketaan 3 milj. euron määrärahalla, joka on myönteinen asia
- Keski-Suomen hyvinvointialue on selvittänyt järjestöihin kohdistuvien leikkausten vaikutuksia
  - Kooste, Järjestöihin ja sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset.pdf

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Hyvinvointialueiden rahoitus

- Hyvinvointialueiden rahoitusasema on eriytynyt, eikä valtakunnallisesti riittäväksi arvioitu rahoituksen kokonaismäärä takaa rahoitusperiaatteen toteutumista yksittäisellä hyvinvointialueella.
- Keski-Suomen hyvinvointialue pitää välttämättömänä, että hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä arvioidaan koko maan tason lisäksi aluekohtaisesti. Lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaaminen edellyttää, että rahoitus vastaa alueiden tosiasiallista palvelutarvetta, kustannusrakennetta sekä kustannus- ja hintatason kehitystä.
- Hyvinvointialueiden rahoitusmallia on korjattava. Tämänhetkinen rahoitusmalli luo harhaanjohtavan kuvan alueiden sairastavuudessa. Tarvetekijöiden tulee kuvata mahdollisimman luotettavasti alueiden todellista sairastavuutta ja palvelutarvetta. Kansallisesti tulee varmistaa, etteivät alueiden väliset erot kirjaamiskäytännöissä, tietojärjestelmissä tai tietojen toimittamisen kattavuudessa johda perusteettomiin eroihin hyvinvointialueiden rahoituksessa.
- Tehtävämuutoksiin perustuvia rahoitusleikkauksia tulee tehdä vain siltä osin kuin muutoksista syntyvät säästöt ovat realistisesti ja tosiasiallisesti toteutettavissa. Muutoin rahoitusleikkaukset lisäävät hyvinvointialueiden sopeuttamispainetta ja vaarantavat lakisääteisten palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Asiakasmaksut

- Keski-Suomen hyvinvointialue pitää asiakasmaksujen huomattavia ja lyhyellä aikavälillä toistuvia korotuksia ongelmallisina.
- Maksujen korottaminen ei automaattisesti lisää hyvinvointialueiden maksutuottoja arvioidulla tavalla. Hyvinvointialueiden valtionrahoituksesta tehtävän vähennyksen tulee perustua asiakasmaksujen todelliseen nettotuottovaikutukseen. Jos rahoitusta vähennetään enemmän kuin maksujen korotukset tosiasiallisesti lisäävät alueiden maksukertymää, muutokset heikentävät hyvinvointialueiden rahoitusasemaa.
- Asiakasmaksujen korotukset kohdistuvat suhteellisesti voimakkaimmin pienituloisiin, työvoiman ulkopuolella oleviin, paljon palveluja käyttäviin sekä muuten haavoittuvassa asemassa oleviin asiakkaisiin. Korotukset voivat viivästyttää hoitoon hakeutumista, lisätä sairauksien pitkittymistä ja kasvattaa myöhemmin tarvittavan hoidon kustannuksia. Samalla toimeentulotuen tarve voi lisääntyä, jolloin kustannuksia siirtyy julkisen talouden sisällä ilman varmuutta julkisen talouden kokonaisaseman paranemisesta.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE


Kiitos
www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille
KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE